

ผลของการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด ที่มีต่อความพึงพอใจความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาอ่างม่วงคำ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

19

EFFECTS OF COOPERATIVE LEARNING LESSON PLANS INTEGRATED WITH MIND MAPPING AFFECTING SATISFACTION, ANALYTICAL THINKING ABILITIES AND LEARNING ACHIEVEMENT IN READING OF THAI FOR PRATHOM SUKSA 2 STUDENTS IN BAN NA ANG MUANG KHAM SCHOOL UNDER THE SAKON NAKHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

มะราตรี พันธุ์สีเลา*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารศรี กลางประพันธ์**

ดร.สุจิตรา แบบประเสริฐ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิดที่มีประสิทธิภาพ 2) ศึกษาความพึงพอใจต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด 3) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 5) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด ระหว่างนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ปานกลาง และต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาอ่างม่วงคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด จำนวน 10 แผน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน(C.V.) สถิติทดสอบค่าที (t – test dependent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียว (One – Way MANOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด ผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความเหมาะสมมาก และมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันวัดจากแบบทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีคุณภาพในระดับดี
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด ในระดับมาก
3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยรวมทุกด้านหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA) เปรียบเทียบความพึงพอใจความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ต่างกันหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to develop the efficient lesson plans based on the Cooperative Learning integrated with Mind Mapping, 2) to explore the satisfaction toward Thai for Prathom Suksa 2 students taught by the lesson plans based on the Cooperative Learning integrated with Mind Mapping, 3) to compare analytical thinking abilities for Prathom Suksa 2 students who were taught by the lesson plans based on Cooperative Learning integrated with Mind Mapping before and after learning, 4) to compare the learning achievement in reading of Thai for Prathom Suksa 2 students who learned through the lesson plans based on Cooperative Learning integrated with Mind Mapping before and after learning, 5) to compare the average scores of the satisfaction, analytical thinking abilities and learning achievement in reading of Thai for Prathom Suksa 2 students who were taught by the lesson plans based on Cooperative Learning integrated with Mind Mapping among those students with high, moderate and low achievement motivation. The samples consisted of 35 students of Prathom Suksa 2 at Ban NaAng Muang Kham School under the Sakon Nakhom Primary Educational Service Area Office 1 in the second semester of 2011 academic year selected by Cluster Random Sampling Technique. The research instruments were composed of : 1) 10 lesson plans of the Cooperative Learning integrated with Mind Mapping, 2) a test of analytical thinking, 3) a test of learning achievement in reading of Thai, 4) a set of questionnaires regarding satisfaction on learning activities. The statistics used were mean, standard deviation, Coefficient of Variance(C.V.), t – test (Dependent Samples), One-way MANOVA and One-way ANOVA.

The findings of this study were as follows:

1. The efficiency of the lesson plans based on Cooperative Learning integrated with Mind Mapping through suitability assessment of the experts was appropriate and coefficient of Variance measured by the tests from the end of each lesson plan gained a high quality as set.
2. The students in Prathom Suksa 2 showed their satisfaction toward learning through the lesson plans based on Cooperative Learning integrated with Mind Mapping at the high level
3. The students taught by the lesson plans based on Cooperative Learning integrated with Mind Mapping gained their analytical thinking abilities after being taught higher than that before learning at the .01 level of significance.
4. The students who learned through the lesson plans based on Cooperative Learning integrated with Mind Mapping gained their average scores in learning achievement on reading of Thai after learning higher than those before learning at the .01 level of significance.
5. There was a significant difference in the effects of analyzing One-Way MANOVA on the comparison of satisfaction, analytical thinking abilities and learning achievement in reading of Thai for Prathom Suksa 2 students taught by the lesson plans based on Cooperative Learning integrated with Mind Mapping among the students with different achievement motivation after being taught at the .01 level.

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้อนุรักษ์ และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 37)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สาระการอ่านว่านักเรียนจะต้องอ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 39) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 6)

จะเห็นได้ว่าการอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคมทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และค่านิยม ต่างๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดของชีวิต การอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 1) การใช้วิธีการอ่านที่ถูกต้องรู้จักฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดีเกิดความชำนาญและมีความรู้อย่างกว้างขวางด้วย ดังนั้นการที่นักเรียนจะเป็นผู้อ่านที่ดี จึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมให้ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2547 : 88) จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย พบว่า ภาษาไทยเป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่าย ไม่น่าสนใจ และผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญ เนื่องจากเป็นภาษาที่ใช้มาตั้งแต่เกิด (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ และคณะ. 2545 : 1) ปัญหาที่สำคัญคือ ครูผู้สอนยึดหนังสือเรียนเป็นหลักในการสอน นักเรียนเรียนแบบท่องจำเป็นส่วนใหญ่วิธีการสอนแบบอื่นๆ มีน้อยมาก (วิชชุดา บุญณมี. 2548 : 2) การเรียนการสอนที่พัฒนาด้านทักษะการอ่าน ครูผู้สอนต้องใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม และต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมีหลายวิธี วิธีหนึ่งที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นคือ การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ร่วมกัน คิดวิเคราะห์ ตีความ แปลความ สังเคราะห์ สรุปเป็นข้อความรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล การอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันทำให้พัฒนาทักษะทางสังคม และทักษะการทำงานที่ดี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 103) นอกจากนี้ยังมีวิธีสอนอีกวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาทักษะการอ่าน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน คือการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) เป็นการนำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด การเขียนแผนผังความคิดนั้น เกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมอง สามารถช่วย คิด จำ บันทึก เข้าใจเนื้อหา การนำเสนอข้อมูลและช่วยแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่สนุกสนานมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น มีประโยชน์มากมายทั้งในชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงาน ผู้ใหญ่หรือเด็กสามารถทำได้เช่นกัน อยู่ที่มีการฝึกฝนจนเกิดความเคยชิน ผังความคิด จะเป็นการนำเสนอที่ทำให้เห็นความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องที่มีการโยงความสัมพันธ์เข้าด้วยกัน ซึ่งจะช่วยให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจในการอ่าน การเรียนรู้ เพิ่มการมีเหตุผล สามารถฝึกได้ในทุกเรื่องไม่มีข้อจำกัดใดๆ ทั้งสิ้น (สุวิทย์ มูลคำ. 2544 : 79-93)

การคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จะมีความสามารถในด้านอื่นๆ เหนือกว่าบุคคลอื่นๆ ทั้งทางด้านสติปัญญาและการดำเนินชีวิต การคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการคิดทั้งหมด เป็นทักษะที่ทุกคนสามารถพัฒนาได้ ซึ่งประกอบด้วยทักษะที่สำคัญคือ การสังเกต การเปรียบเทียบ การคาดคะเนและการประยุกต์ใช้ การประเมิน การจำแนกแยกแยะประเภท การจัดหมวดหมู่ การสันนิษฐาน การสรุปผลเชิงเหตุผล การศึกษาหลักการ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ การตั้งสมมติฐานที่มีผลมาจากการศึกษา ค้นคว้าและการตัดสินใจในสิ่งต่างๆ โดยใช้เกณฑ์ในการตัดสินใจด้วยเหตุผล ทักษะการคิดวิเคราะห์ จึงเป็นทักษะการคิดระดับสูง ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการคิดทั้งหมด ทั้งการคิดวิจารณ์และการคิดแก้ปัญหา (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. 2552 : 54) การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งที่สำคัญของสิ่งที่กำหนดนั้น (สุวิทย์ มูลคำ. 2547 : 9) การคิดวิเคราะห์จะเกิดขึ้นเมื่อต้องการทำความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดความสงสัยในบางสิ่ง จึงพยายามหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลมาอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ต้องการประเมินสิ่งต่างๆ เพื่อตัดสินใจเลือกสิ่งที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การคิดวิเคราะห์ต้องใช้ความสามารถในการสังเกต ตีความ การสืบค้น การหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงที่ดี เพื่อค้นหาความเป็นไปของเรื่องนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาความสามารถของสมองในการคิดวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง ไม่ผิดพลาด (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546 : 22)

จากรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (NT) ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านนาอ่างม่วงคำ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย รวมเฉลี่ยร้อยละ 51.09 เมื่อพิจารณารายด้านมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ร้อยละ 53.99 และจากรายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถม ศึกษาปีที่ 2 (LAS) ปีการศึกษา 2552 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย รวมเฉลี่ยร้อยละ 57.75 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านร้อยละ 62.25 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ที่ประเมินโดยแบบประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนที่ทางโรงเรียนสร้างขึ้นพบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยรวมร้อยละ 56.37 (โรงเรียนบ้านนาอ่างม่วงคำ. 2552 : 12) ซึ่งจากผลการประเมินดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยมีผลคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะด้านการอ่านมีผลสัมฤทธิ์ไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะผู้เรียนขาดทักษะด้านการอ่าน ขาดความสามารถในการการคิดวิเคราะห์ และขาดทักษะกระบวนการกลุ่มสืบเนื่องมา จากสภาพบรรยากาศชั้นเรียนที่อยู่ภายใต้การจัดการจัดการเรียนแบบเดิม คือครูเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำและฝึกทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์น้อย การร่วมมือการทำงาน เริ่มลดน้อยลงมีผลให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบความร่วมมือในกลุ่มขณะเรียน ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการอ่านและการเขียน สภาพปัญหาและสาเหตุดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยได้มีความพยายามที่จะหาแนวทางการจัดการเรียนที่แปลกใหม่ ไร้อำนาจและแรงจูงใจให้ผู้เรียนนำศักยภาพแห่งตนออกมาหล่อหลอมรวม ร่วมกันในการแสวงหาคำรู้จากการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่าน และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น มีทักษะทางสังคมที่ดี และมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

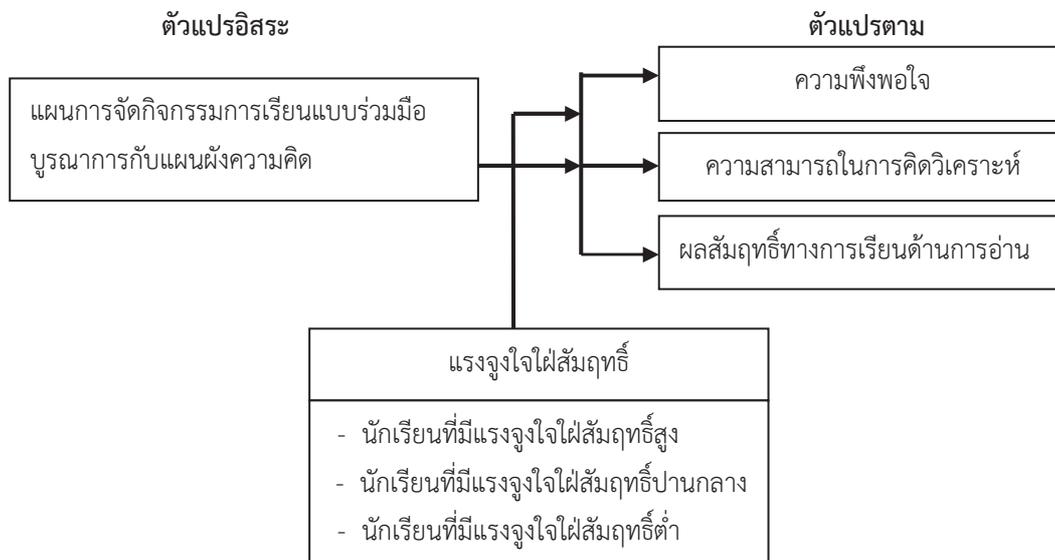
ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการเหตุผลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวแล้วจึงเห็นว่าจัดการเรียนแบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดีและน่าสนใจ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องร่วมมือกันช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เรียน จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยคาดว่า จะสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจ เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนตามแผนการจัดการจัดการเรียนแบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดการจัดการเรียนแบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด ระหว่างนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ปานกลาง และต่ำ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือ ของสลาบิน (Slavin. 1987, อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2553 : 182) และจอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson. 1992, อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2553 : 182) และแนวคิดการเรียนโดยใช้แผนผังความคิดของโทนี บูซาน (Tony Buzan. 1985 : 215, อ้างถึงใน ลักขณา ศรีวัฒน์. 2549 : 43) มากำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังแผนภาพ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายต่างออย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 10 โรงเรียน รวม 11 ห้อง นักเรียนทั้งหมด 256 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาอ่างม่วงคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 35 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.36 ถึง 0.68 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.33 ถึง 0.67 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.33 ถึง 0.70 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.27 ถึง 0.58 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .947

วิธีรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 2/2554 ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 30 ชั่วโมง โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความยาก (difficulty) หาค่าอำนาจจำแนก (discrimination) การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านคำนวณจากสูตร KR-20 การหาความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อวิชาภาษาไทย ทั้งฉบับด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ให้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ทดสอบค่าที (t – test for dependent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียว (One – Way MANOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด มีระดับความพึงพอใจมากในทุกด้าน มีคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยรวมทุกด้านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สำหรับการนำเอาผลการวิจัยไปใช้

1.2 ก่อนที่จะสอนวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด ครูควรอธิบายวิธีเรียนให้นักเรียนได้ทราบแนวปฏิบัติและครูควรอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การเรียนแบบนี้เป็นการช่วยเหลือเพื่อนที่ยังไม่เข้าใจทำให้เขาเรียนดีขึ้น และยังเป็นการส่งเสริมคนเก่งให้รู้มากขึ้น

1.2 ในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม อาจมีนักเรียนบางคนที่ยังไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนๆ ในการทำงานกลุ่ม นักเรียนบางคนไม่กล้าแสดงออก เพราะนักเรียนแต่ละคนมีศักยภาพในการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนั้นครูควรสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล และควรมีวิธีการเสริมแรงที่หลากหลายและเหมาะสมเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติและร่วมแสดงออกมากยิ่งขึ้น

1.3 ครูผู้สอนควรนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพราะเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีส่วนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีน้ำใจต่อกัน ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สมาชิกในกลุ่มนอกจากต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองแล้วจะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของสมาชิกในกลุ่มเพราะความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.4 ควรมีการเสริมแรงให้กับนักเรียนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง เช่นยกย่องชมเชย ให้รางวัล และควรชมเชยผลงานนักเรียนทุกคนและนำเสนอให้บุคคลอื่นที่เป็นบุคคลภายนอก ได้เห็นผลงานนักเรียน เพื่อเป็นกำลังใจ อีกทั้งช่วยให้นักเรียนเห็นว่าการของตนมีค่า

1.5 ควรมีการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้แก่ักเรียนด้วยเพราะจะช่วยส่งผลต่อความพึงพอใจ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยผลการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือบูรณาการกับแผนผังความคิด กับนักเรียนชั้นอื่นๆ หรือวิชาอื่นๆ

2.2 จากตัวแปรอิสระนี้ถ้าจะทำการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในตัวแปรตามอื่น เช่น ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสังเคราะห์ ความรับผิดชอบ ทักษะการทำงานกลุ่ม เป็นต้น

2.3 ถ้าไม่มีข้อจำกัดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างควรใช้แบบแผนการทดลองที่มีการเปรียบเทียบสองกลุ่ม คือกลุ่มทดลอง – กลุ่มควบคุม

2.4 ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในด้านตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรจัดประเภทอื่นๆ เช่น ตัวแปรจัดประเภทด้านความวิตกกังวล ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการฝ่าฟันปัญหาอุปสรรค ความมีสติ-สมาธิ และควมมีคุณธรรมด้านต่างๆ เช่น ความมีวินัย ความเสียสละ ความอดทน ความรับผิดชอบ เป็นต้น เพื่อจะเป็นการขยายองค์ความรู้ด้านนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบกับการพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระภาษาไทยและกลุ่มสาระอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

_____. คู่มือการจัดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ (ม.ป.พ.), 2546.

_____. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย, 2546.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น, 2553.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. การพัฒนาการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคปรี้นติ้ง, 2552.

สุวิทย์ มูลคำ. 20 วิธีจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2544.

_____. การสอนคิดวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2547.

โรงเรียนบ้านนาอ่างม่วงคำ. รายงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2552.

ลักขณา สรวิวัฒน์. การคิด. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2549.

วิษุตา บุญณมี. การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความด้วยแผนภาพโครงเรื่องที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ คม. ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 2548.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. เอกสารประกอบการสอน นวัตกรรมทางการการเรียนรู้ภาษาไทย Innovation for Thai Language.

มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.

สมศักดิ์ สันธูระเวชญ์ และคณะ. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2545.